

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) bővíti a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egy évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hónap 1 frt 50 kr. v. 5 korona.

Egyes száma ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat. Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy negyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyitlitéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Hideg zuhany.

Ha egy percig még kételkedni tudunk volna a 16 § módosított szövege és az u. n. kompromisszum kérdésében elfoglalt álláspontunk helyesége iránt, alaposan meggyőződhetünk a feltevéseink helytelen voltáról a „Kolozsvár” tegnapi vezércikke, amelynek némi jelentőséget kölcsönöz az, hogy Budapestben íratott s következőleg annak a feltevéseknél enged tért, hogy feltevése helyéről jött sugalmazás műve.

Ez a cikk a cynismus legteljesebb öszinteségével vallja be, hogy igazunk volt, midőn helytelenítettük a 16 § ellen folytatott harc feladását és a hírhedt § módosított szövegét rosszabbnak tartottuk az eredeténél.

Ime a „Kolozsvár” nyíltan hirdeti, hogy a leszerelést az ellenzék kimerítése idézte elő, hogy a kompromisszumot kényszerhelyzetben, mert egyebet nem tehetünk, fogadtuk el s hogy a 16 § új szövege erőteljesebben domborítja ki a kormány intencióit, mint az eredeti.

Hát kellett-e ez az ellenzéknek?

Azok után a nyilatkozatok után, melyekkel a parlamenti „békeangyalok” az ő actiojukat indokolták, valóban nem vártuk, hogy a kormány egyik lapja ily szinte brutális öszinteséggel fogja bevallani, hogy ez az actio valójában az ellenzék „b e c s a p á s a” volt.

Vajjon mit szólnak ehhez a béke közvetítői, kik tehát e szerint — öntudatosan, avagy öntudatlanul — szintén részesei voltak a becsapásnak s a kik tehát most úgy állnak a világ előtt, mint a kikek szóval kifejezésre jutott álláspontja nem fedte a tulajdonképpeni célzatot?

Ezt a kérdést nem Csáky Albin és Andrássy Gyula grófokhoz intézzük. Ezek az urak nem vehetnek tudomást a vidéki officiosusok minden nyilatkozatairól, ha még oly kiváló jelentőség igénylessel jelennek is meg. De már Hegedűs Sándorra, úgy is mint Kolozsvár egyik képviselőjére, igen is érdekelhet bízhat a kérdés felvetése.

Vajjon nem látja-e magát a képviselő ur bizonyos mértékig saját

politikai becsületében is angazsálva a „K—r” nyilatkozata által?

Vajjon helyén valóban tartja, hogy annak az actiónak, melynek nyíltan bevallott célja a normális viszonyok helyreállítása volt, most az ellenzék dupporizása, felültetése tulajdonittassék célul?

De hadd tulajdonittassék!

Erre a hideg zuhanyra szükség volt az ellenzéki férfiak felébredésére céljából, a kik a kompromisszum édes semmittevéseinek rózsapárnáin vették elheverhetni ez év hátralevő részét.

Ébredjenek, míg nem késő!

Az ellenzékre nézve valóban a politikai becsületesség kérdésévé vált a kompromisszum létesültét követő egy némely nyilatkozat, köztük a „K—r”-ban megjelent után, határozott és nyit demonstrálása annak, hogy a sokat emlegetett kompromisszum elfogadását csak egy jóhiszemű tévedés, de nem saját kimerültség diktálta reá.

Megállunk lehetett a futó ellenség üldözésében, de leszállunk a nyeregből nem szabad.

Ezt az ellenzéki képviselőknek tudomásul kell venniük. És az ellenzéki közvéleménynek ad oculos kell demonstrálnia azoknak, a kik tévedésben találnak lenni e tekintetben.

Mi ezennel nyilatkozásra is szólítjuk fel az ellenzéki polgárokat. Gyűljenek össze minden kerületben, hol csak ellenzék létezik és mondják ki határozatilag, hogy elvárják az ellenzéki képviselőktől, hogy mentse meg az ellenzék küzdelem komolyságát a kompromisszum által reá vetett homály foltjától s keresve keressék a harc alkalmát, az élet-halálra való megütközés lehetőségét.

Minden egyes ilyen határozat egy-egy kartács lesz azok számára, a kik hátrálni, vagy mi azzal egy jelentőségű, megállni akarnak.

Igy kartácsoltatta ezelőtt 49 évvel Guyon Richárd is azokat, a kik a branyicskói bérczek ostrománál ellankadtak s ezzel Guyon megnyerte a csatát.

Ez jusson eszünkbe nekünk, ellen-

zéknek is, akkor, mikor netán elénkbe áll az aggodalmaskodás opportunizmus, a kishitűség resignatioja és mérsékletet kér a harcban, kiméletet könyörög a hátrálók számára.

Nap nap mellett bizonyosabbá válik, hogy a 16 §-nál folytatott harc feladása részünkről taktikai hiba volt. Ezt a hibát helyre kell hoznunk minden áron és minél hamarabb. Mert ha helyre nem hozzuk, a közvélemény és az utókor szemében, nem hiba lesz az, hanem árulás.

Köszönjük a „Kolozsvár”-nak, hogy lehetővé tette ennek elmondását.

Politikai hír.

Hogy vélekednek a bécsiek? A „Lokalanzeiger” egy olyan bécsi személyiséggel folytatott beszélgetést tesz közzé, mely személyiség a bécsi irányadó körök nézetét jól ismeri. A tudósító ama kérdésére, hogy a Bulgáriával felmerült differenciák hatást gyakorolnak-e Ausztria-Magyarország és Oroszország viszonyára, a meginterviewolt államférfi a leghatározottabban nem felelt, megjegyezve, hogy ama jegyzék óta, melyet a nagyhatalmak április havában a Balkán-államokhoz intéztek, a legteljesebb egyetértés áll fenn Ausztria-Magyarország és Oroszország közt és egészen bizonyos, hogy Sztójlovnak az osztrák-magyar monarchiával szemben követett eljárását Péterváron még jobban elítélik, mint Bécsben. A mi pedig Ausztria-Magyarországnak azt az állítólagos kívánságát illeti, hogy Sztójlovot megbuktassa, ez a hír teljesen alaptalan. A monarchia kormányzatának elve, hogy a Balkán-államok belső ügyeibe be ne avatkozzon és ezenfelül Sztójlov, mint miniszter mindig olyan politikát követett, melyvel Ausztria-Magyarország mindig meg volt elégedve.

A külföld rólunk.

A magyar politikai helyzettel foglalkozik ismét a Frankfurter Zeitung tegnap ide érkezett száma. Ebben is ép oly kiméletlenül támadja meg a mai korrupt állapotokat, mint a múlt heti számában s főleg a jövő parlamenti harcok képét akarja előre megrajzolni.

Álmodozva a szegény rózsácska. Tudta érezte hogy bármiként küzdjön dacoljon le fogják törni.

Hiszen azért virág a virág... azért fejlődött azért áptáltak.

— Remegett mégis, talán a rózsáknak sem mindegy, ki tépi le őket? Este az jött el, akiről álmodott, az ő — „álmai királya” gyöngéd, finom ember, aki nem nyúl minden virághoz, éppen a mi útjába kerül. Ez válogatni tud, kikeresni tudja ezer közül a szin, a fű, az illat különlegességeit és osztályozni tudja.

Ilyenért soványgott régebbi álmaiban is s most, hogy igazán eljött oly remegésbe ejtette, mégis.

— Ébredni kell hát?

Örök álom, örök ábránd, nincs mégse? Hiába hitte. Oh, hogy borzongott attól. Felébredve valakinek a kezei közt, letépvé... Hiába gyöngéd, simogatása még sem hozhatja vissza többé azt az édes, tiszta álmot, ha elrepült...

... Ébren, nyitott szemekkel kell majd érezze, lássa, az élet mily mulandó, hogy nyúl az a kéz újra más virág után, mert ő neki az az egy kéz, mely letépte, végzete, — amannak pedig újabb és újabb virág kell — — — — —

Próbált makacs lenni ismét.

Eljött másnap a rózsavadász korán, de nem talált a dacos rózsájára, elrejtőzött sűrű lombok közé lopva. Kiáltotta, kereste, végre szenvedélyes zokogással a rózsát elárulta magát.

— Gyűlöllek, mert érzem, hogy azt tehetnél velem, a mit akarsz, csak nagylelkű játszol, azért kerülgetsz. Tépj le hát! csak vigyázz a szerelmedre. Azt akarom, hogy az utolsó rózsád én legyek.

Az érdekes cikik idevonatkozó passzusai következőleg hangzik: „A kormánypárti sajtó azzal a reménnyel kecsegteti magát, hogy az ellenzék nem fog többé obstruálni, megtanulván ennek a hátrálók számára.

Az ember ma már megjósolhatja, hogy a kormánypártiak nagyon gyorsan ki fognak ábrándulni reményeikből. Mindenki olyan fegyverrel védekezik, — a minő fegyverei vannak.

A magyar ellenzéknek csak egy fegyvere van s ez az obstrukció, mert a választók véleménye megtörik a bajonettek és a forint diktatúráján, a parlamenti férfiak meggyőzése pedig a mamelukok czinismusán és a pártiktátor despotizmusán.

Ha az ellenzék nem akarja, hogy lábba tapossák sazonkiyül még ki is nevéssék, akkor alkalomadtán a legélesebb parlamenti fegyverhez, az obstrukcióhoz kell nyulnia. Igaz — mondják a kormánypártiak — de ebben az esetben behozzuk a klotürt, hogy egyszer és mindenkorra megmeneküljünk az obstrukciótól; az elvi ellenkezés az obstrukcióval szemben, a kormánypártból már ugyis eltűnt.

A kormánypárti urak azonban valószínűleg kétszer is megfontolják, mielőtt a klotürhöz folyamodnának. A harcok érte délamerikai eszközökkel, ököllel és revolverekkel vívnak meg. És ez érthető is.

A magyar miniszterelnök, a ki a mai választási eljárás mellett a klotürt akarja behozni a magyar parlamentbe, nem érdemli meg, hogy a föld a hátán hordja.

A klotür ilyen viszonyok közt az aljasság, a cinikus korrupció és a színleges igazságszolgáltatás feltétlen uralmát jelentené. Minden tisztességes emberben az utolsó csep vének is fel kell támadnia a moralis insaniy ilyen diktatúrája ellen.

Sztójlov mosakodik.

A bolgár miniszterelnök Sztójlov újabb interview formájában keresi a kibontakozás módját, de épp oly ügyetlen és faragatlan ebben, mint volt, mikor a sertést elkövette.

Ma már egy magyar arisztokratával folytatott beszélgetésben nagy kegyesen oda módosítja kifogásolt nyilatkozatát, hogy ő a német újságíróval szemben nevetek nem említett s a két mozzanatot, a melyért Ausztria-Magyarország most neheztel, csak mellesleg érintette, minden célzatosság nélkül.

Ez a csúf és csavarás s a naivitás leg-

Érted? az utolsó!

Meghatva állt ott sokáig előtte a rózsavadász, megértette és csodálta az érzékeny kis bohót. Felé hajolván csókolt? ajkaival szakasztotta le s ha nem szégyenli tán, le is térdelt eskü rebegni neki!

Megbűvöltén mosolyogva tartotta ajkai között és úgy pihent le a buja pázsitra, álmodozni a virágok életéről, szerelméről.

Mélyen elaludt... Körülötte ezer rózsá ontotta illatát, a datura fák is virágoztak, igen erős volt az illat, vagy erős volt, tulságos heves a szíverése... Tény az, hogy a rózsavadász gyönyörűen kimult ebből a prózai csuf világból, úgy, hogy ajkai közt utolsó rózsája elérte, amire vágyott... Ugye szép a mesém — szép?...

— Igen igen! Nem! Nem! Csak vedd ki kérlek ajkaim közül ezt a virágot és tedd helyette ajkadat — csókolj, csókolj te édes, ez a legigazabb, legszebb mese...

Fürdői elmékedések.

Borszék, 1897. aug. 14.

Egy olasz közmondás szerint: il male non viene sempre per nuocere, azaz, a baj néha javunkra van, mondhatnók magyarul. Hogy sok igazság rejlik ebben a különösen hangzó kijelentésben, nem egyszer tapasztalhatjuk.

Szavadvégünk, úgy tetszik, hova tovább mind több terhet ró a létért való küzdelemben verejtéket izzadó szellemi munkásokra s naponként látjuk, mint roskad össze egy-egy munkássága után óriásnak látszó tehetségs mint semmiül meg néha váratlanul — a pihenés hiánya miatt megfeszített idegrendszer tönkretételével.

Hogy rohamosan fejlődő korunkban a

magasabb foka. — Igy iskolás gyerkőcök akarnak kitérni a büntetés elől. Sztójlovól, a ki maga is hangulgyozza, hogy kemény ember, hogy önértékes férfi, elvárjuk azt, hogy tényleg férfi legyen, s szavaiért helyt álljon.

A legkevesebb, a mit megkövetelünk az, hogy kéjben bocsánatot s ezenfelül hagyja el a minisiteri széket, mert olyan emberrel, a ki exponált állásában sértegetni mer egy barátságos államot, még ha megbocsátanak is neki, hivatalosan többé érintkezni nem lehet.

Diplomáciánk ugy látszik hajlott már a dolog elsimítása felé s rendkívüli engedékenységre készült, de még idejekorán értesült róla, hogy maga Sztójlov sem tulajdonított semmi fontosságot Call báró szabadságolásának, a mivel pedig a mi külügyi hivatalunk oly nagyra volt.

Most hát új s érthetőbb akcióra van szükség, a melynek Sztójlov ur győngye politikai felfogása is belássa fontosságát. S van okunk hinni, hogy az újabb lépés tényleg érthetőbb is lesz, mert Sztójlov legújabb interviewjában Európa összes minisztereivel gombáskodott, mondván, hogy Ferdinánd fejedelem inkább csókol kezét a szultánnak, semhogy Európa nagyhatalmainak miniszterei előtt megalázza magát.

Most már tudhatja Goluchovskij, minek tekintti Sztójlov azt, ha fejedelme egy európai miniszterrel szót kegyeskedik váltani.

Örülnék, hogy az ügy erre a térré terelődött, mert ha az európai miniszterek hajlandók is alkudozni az általuk képviselt államokon esett sérelem ügyében, soha sem szokták elfelejteni azt, ha valaki őket magukat megsérti.

De ne is feledjék. Igy legalább a másik sérelem is kellő elintézését nyer.

Vidék.

Brassói állami, román, kath. iskolák. A brassói magyarság jövője.

Brassó, 1897. aug. 16.

Nevezetes év lesz a brassói magyarság köznyelvének történetében az 1897-ik év. Wlaccics vall. és közköztudatgyűjtemény miniszter belátva, hogy az 1875-ben állami elemi iskolák számára vásárolt épületek többé már nem felelnek meg a mai igényeknek, egy-szerre két impozáns iskolaépület építésére intézkedett a Rudolf körút keleti végén. A Rudolf téren már van két áll. iskolaépület u. m. az állami főreál iskola és a felső kereskedelmi iskola, mindkettő két-két emeletes igen széles épület. A most építés alatt álló már befedett épületek közül, melyek egymással tornacsarnok által vannak egybekapcsolva, egyik a Rudolf körút, másik pedig a Csizmadia-utca hosszában van építve s mind a kettő egy-egy emeletes. A Rudolf körút mellett fekvő lesz az állami polgári leány és

lelkismeretes tisztviselő, vagy bármilyen névvel nevezhető értelmiségi napzármas, sokszor aránylag rövid idejű munka után szükegű érzi a megengedhetőnél hosszabb pihenésnek, alig lehet csodálkoznunk. A tulságba hajtott szellemi megerőltetés következményei az idegbajos századunknak speczialis bajaiként tekinthetők.

Egyébiránt maga az általános életmód is olyan, hogy szinte lehetetlen idegessé nem válni. Alig van intelligens férfi vagy nő, kire kellő vizsgálat után egy ideggyógyász valamelyes idegbajt rá ne foghatna.

Az így megállapított baj ellen rendszeren levegő változást, tengerparti, vagy hegyi levegőt, hideg vagy meleg fürdőket, sokszor az illető szakember izlése szerint, de rendszeren nyugodalmis jó életmódot s pihenést ajánlanak, akad olyan tanácsadó is, a ki ezek helyet az utazásokat javasolja gyógyszernek.

Szóval, nem tagadható, a néha csak kis baj orvos szerűl igen kellemes dolgokat tanácsolnak különben rendszeren jó izlésű modern Aesculapijaink. A legtöbb embernél élte derekán vagy éppen a végén fedezik fel a nyugalmat s több efféle kellemetességet igénylő idegességi tüneteket s hiszem, nem egy esetben sőt fel az ilyen patiens, vajha már előbb is hasonló tanácsot kaptam volna.

En azon ritka szerencsések közé tartozom, a kiket kora ifjúságukban már folyton a legkellemesebb életmódra szorítottak. Alig rászámolt a magamról az iskola porát s már rámtették drága egészségem ellenőrző szellemei, a szellemi túlerőltetés következtében meggyengült idegzetet, illetőleg az idegességre való hajlandóságot. Persze ennek megfelelőleg igyekszem csaknem két évtíz óta legalább az évek egy részét a lehetőleg kel-

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1897. augusztus 18.

A rózsá vadász.

(Allegoria.)

Írta: dr. Bignio Boláné.

Azt akarta, hogy meséljek neki valamit.

Ide jött hozzám, fáradtan, csüggedten, hit és remény nélküli szívvél; megcsömörölve az élet mindenféle küzdelmeitől és javaitól.

Beledobta magát a szönyeges hinta ágyamba, lehunyta szemeit s várta a mesét. Tudókérdő, hétéfőjt sárkányokról nem szóltam, emberekéről még ugyse! — jobban ismerle őket, mint én. Virágaim maradtak hátra, azokhoz fordultam segítségért.

Kiszedtem a nagy japán vázából azta tengereak sárga rózsát, a mit egyenként válogatott össze nekem az ő hires, szép rózsátelepéről.

Lehevertem hinta ágya elé, szétszórtam tőrdén a marechal nielle rózsákat, aztán egy bimbóval simogatva kezemben levő kezét, — lassan mesélni kezdtem:

— Képzeld ugy, — ezek a dus, gyönyörű, sárga rózsák, — szöke leányok; mind szöke. Valaki, — egy válogatós, finnyás izlés kéjencz végig ment ezer és ezer rózsát mellett és mind letörte a szökeket.

— Csak a szökeket? Körülötte velük magát, szívta az illatokat, tapogatta bárszonyos, úde husukat, — meg akart fulladni rózsamámorban; ez volt a mániája:

— Igaz?

Mosolyogva bólintott: igaz, igaz. —

